

מסורת הש"ס

(א) [עירובין נד: ב"ב עז:],
(ב) [עי' תוס' מגילה ז. ד"ה
נאמרה], (ג) [מגילה ז.],
(ד) [מנחות ק.], (ה) [אלה מין
אילה קאמר כ"א ב"רש"י
שבע"י],

תורה אור השלם

1. לְמַנְצָה עַל אֵילַת
הַשָּׁחַר מִזְמוֹר לְדָוִד:
תְּהִלִּים כ"ב א

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אישתא כו'
של ימות החורף
המחממת את החולה:

רבינו חננאל

יִצְחָק קָשָׁה נִמְצָא מֵתוֹ וְלֹא נִמְצָא מִיָּד שֶׁנֶּחֱמָה
יֹתֵר מִמֶּה שֶׁלֹּא לָמַד: וּפְסִימִינֵי אִינוֹן מֵטִיט
צִוּר טַיִל. אֵל שֶׁנֶּחֱמָה שָׁגוּבִילִים אִינוֹן מֵטִיט
חֹמֶר כּוֹתֵל יֵשׁן קָשָׁה לְגַבְלוֹ יֹתֵר
מֵטִיט שֶׁל עֵפֶר חֹדֶשׁ: מֵאֵי טַעֲמָה
דִּרְבִּי. דֹּאמֵר מִימּוֹר שֶׁל חֲמֵה מִפְּנֵ: **טַעֲמָה**
אִילָנֶה זוּ. לֹא דוּוּקָה נֶקֶט שֶׁהָרִי אֵין
קָרִיִּים לְנִקְבֵיהֶּ (א). לֹמֵה נִמְשָׁלָה
אֶסְתֵּר חֲלֹנִית. בְּמֶסֶד מִגִּילָה (טו:)
אֶסְתֵּר דֹּאסְתֵּר מִגִּילָה מִמּוֹמֵר וְ
כִּיּוֹן שֶׁהִגִּיעָה לְבֵית הַכְּלָמִים נִסְתַּלְקָה
הַיִּמֵּנָה שְׂכִינָה אֶמְרָה אֵלֵי אֵלֵי לֹמֵה
עֻזְבִּתִּי: **הַיִּנְחָא לֹמֵר**. פְּלוּגָה
בְּמִסְתָּמָה מִגִּילָה (דבָּר א:). אֵיכָּה לֹמֵר
דֹּאמֵר מִטַּעֲמָה אֵת הַיִּידִים וְאֵיכָּה
לֹמֵר דֹּאֵינָה מִטַּעֲמָה אֵת הַיִּידִים
לֵלֹא סֵפֶר הַיֵּא: מוֹקִיִּים אֵל כִּרְבִּי
בְּנִימִין בִּר יֵפֶת. כְּלוּמֵר דֵּרִישׁ לֵהֲאִי
שֶׁחֵר כִּר בְּנִימִין בִּר יֵפֶת: לֹמֵה נִמְשָׁלָה
פִּתְלָתָן שֶׁל דִּיקוּסִים כו'. דֵּהֲאִי שֶׁחֵר
לָשׁוֹן פִּתְלָה אֵל דֵּרִישׁ יֵה כְּמוֹ רֹחִי
בְּקִרְבִּי אֲשַׁחֲרֵךְ (יִשְׁעִיָּה כו) לִמְנַחַח עַל
הַתְּפִלָּה שֶׁהִיא כֹּחֲלָתָה שֶׁכִּי שִׁמְדָּתָה
קָרְנֶה מִפְּצִילָתָה בְּכָל שָׁנָה וְשָׁנָה נֹשֶׁקֶת
כִּי פִּיגוּל אֲחָד: אִימָם אֵינִי אֵילֹמֵי אֵלֵּי

הרהורי עצירה. תאזת נשים קשים להכחיש את כשרו יותר מגופו של מעשה: **ריחא דנישורא.** המריח בשר עלי קשה לו ריח מאל שמתאזה לו: **שיליה דקייטא.** אלול שהוא סוף הקיץ קשה מקייטא. קשה חומר מחוס הקיץ של תמוז לפי שכבר נתחמם כל האויר וגוף הצריות

הרהורי עבירה קשו
דבישראל שיליה דק
וסימניך תנורא שגורא
מדקיימא וסימניך
בעתיקתא קשיא מחה
סינא א"ר אבהו מ"ט
על אילת השחר מה א
לכאן ולכאן אף שח
א"ר זירא למה נמשל
לך ⁶מה אילה רחמה
כל שעה ושעה כשע
היתה חביבה על אחי
כשעה ראשונה א"ר א
לשחר לומר לך מה ש
אסתר סוף כל הנס
⁷ניתנה לכתוב קא אמר
אסתר ניתנה לכתוב א
לא ניתנה לכתוב מא
לה כר' בנימין בר יפת
רבי בנימין בר יפת
נמשלו תפלתן של צדי
מה אילה זו כל זמן ש
אף צדיקים כל זמן ש
נשמעת: שחמו את ה
בשאר ימות השנה לא
אלא ביום הכפורים
הכי קאמר וביום ה
ברקאי הורידו כ"ג לבי
דרבי אבין לא זו ב
מליקת העוף וקמיצת
בשלמא עולת העוף מא

קא סלקא דעמיה הורידו כהן גדול לבית הטבילה סיפא דמתניתין הוה וציוס שטעו לשחוט את התמיד בבילה קאמר הורידו כ"ג לבית הטבילה לשחוט תמיד אחרי הטבילה אימת הוה האי טעות: **אי יומא בשאר ימות השנה**. דלאו יוה"כ ובקור אחד מן ההדשים כשהלכנה נומחת סמוך לעלות השחר: **לא סגי דלאו כהן גדול**. לא דיי עבודת שאר ימים דלאו בכהן גדול: **מאור הלכנה מי איכא**. לנמוח סמוך לשחר: **ה"ק וציוס השפועים כי אמר בם ברכאיי כו'**. והוצילוהו לבית השפיעה מסקנא דמילתא הוא והורידו כ"ג מילתא בצפיה נפשיה היא ומהדר לאורויי בסדר עבודה דיוה"כ והכי קאמר כשהרואה אומר ברכאיי היו מורידין כ"ג ציוס כ"ג לבית הטבילה שחרית: **לא זו בלכד**. לא זבח לבדו ששחט בבילה אמרו יסף: **אלא אף מליקט העוף וקמילת המנהה בבילה פשר**. דגמרי להו משחיטה דמליקט העוף וקמילת מנחה במקום שחיתו הצופים הם: **מאי דבוח הוה**. אי אפשר למילתא: **הא**

לא מצי להרוציה אמרינו שפיר עשאום במי שנטמאן או שאב

אֵלֶּה אִפְּרִי עֲוֹלֹת הָעוֹן שֶׁנִּמְלָקָה וּמוֹנַחַה שֶׁנִּקְמָצָה תַּצֵּא לִבִּית הַשְּׂרִיפָה. משמע דמסוס דנעשו צלילה ומימה תיפוק ליה מסוס דקרבן קודם לתמיד של שחר ואמרינן (לקמן דף לז.) מניין שלא יהא דבר קודם לתמיד של שחר דכתיב העולה עולה ראשונה וכן

עבירה וסימניך ריחא
קשיא מקייטא
זישתא דסיתוא קשיא
גורא קיריא מיומר
ברא וסימניך טינא בר
רבי דכתיב ילמנצח
לה זקניה מפצילות
ה מפציע לכאן ולכאן
אסתר לאילה לומר
גר וחביבה על בעלה
ראשונה אף אסתר
ירוש כל שעה ושעה
י למה נמשלה אסתר
ר סוף כל הלילה אף

ועוד דכוליה קרא דוערך עליה
העולה איירי בהקטרה ועוד אורי
דהא דלמרי שלא יהא דבר קודם
לממדי היינו למנוה והכי אימא בהדיא
צפ' תכלת (מנחות דף מט:). וסא דלא
פסלין בשמעתא משום דלוי קודם
פתיחת דלתות ההיכל י"ל דלא מיפסל
אלא בשחיטה כדכתיב ושחטו אלל
במליקה וקמילה לא והסמא לנאי
דלמריין דהעולה עולה ראשונה אינו
אלא למנוה א"כ עליה השלם כל
הקרבנות נמי לא הוה אלל למנוה
ותימא דלמרי בקי"פ אלו דברים (פסחים
דף עג:). שחטו ונודע שמשכו הבצלים
את ידם ילא לבית השריפה ואי אמרת
לא צעי עקירה פסולו מחמת מאי
קא הוי משום דשחטו אחר תמיד
של צין הערצים וכו' הא למריין
דלמנוה בעלמא וי"ל אס הקריבו
כסר אלל אסור להקריב האימורים
אחר התמיד ולהכי ילא השכר לבית

השריפה וה"ת ויעלה וילין אותו בראשו של מוצה ויש לומר דסבר כמ"ד לינה מועלת בראשו של מוצה דפלוגתא דאמוראי היא צפרק המוצה מקדש (נחמ"א דף פא.) ודילמא הוא אמורא דאמר התם לא צעי עקירה סבר כוותיה ואם תאמר אכתי אמאי יאל לבית השריפה משמרי צער צוריקת דם צלא הקטרת אימורים דכיון דלא אפשר להקטירם ינמא עשאום כמי שנטמאו או שאבדו וכי האי גוונא קאמר ברכ"פ תמיד נשחט (פסחים דף נט.) לר' ישמעאל צנו של ר' יוחנן בן ברוקא דאמר מוסר כפורים כל ימות השנה טובל ומייטת כפרתו אחר התמיד ואוכל צקשים לערב וקאמר התם דלמניה בראשו של מוצה ופריך מכי כל כמה דלא תאקטריה איצירי לה לא מתאכלי צער וכו' עד שעשאום כמי שנטמאו אימורים או שאבדו וי"ל שאני הכא דכיון דמשכו הצעלים את ידם לא חזו מעיקרא אימורים להקריבה הלכך לא משמרי צער צוריקת דם לחודיה אבל התם כיון דהוא חזי להקריבו קודם התמיד אע"פ שהממין עד אחר התמיד והשתא נמי התם דשחטו ונודע שמשכו הצעלים ידם אסור לזרוק הדם ול רבי יוחנן בן ברוקא לית ליה ההיא גזירה ולפי מירוך זה דכל מה שמקשה ריב"א דצפרק התכלת (מנחות דף מט:) משמע דאינו תמיד של שחר או שעבדן אחר תמיד של צין הערבים פסולין והשתא נמי דקאמר ר"ש ושאר כל הוצאים ששחטן על התמיד צומן

שֶׁסָּקָה

דקומץ נמי תנא דס. ומנחה שנקמצה. וא"ת הא אמרינן במנחות (מד, ב) ובריש תענית (ב, ב) ומנחתם ונסמיהם בלילה. כי האי גוונא פרכינן בפרק שני דתמורה (יד, א) ומפליג בין מנחת נסכים הנאה

לא זו בלבד אמרו.
תמיד שנשחט כלילה יוצא
לצית השריפה, אלא אף
מליקת העוף וקמיצת
מנחה. ללוא קרבן חשוב
הוא דלץ בלץ בציבור, אם
נעשו כלילה יוצא לצית
השריפה (מנחות ק.).

תום' ישנים

[illegible]